

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІІ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Parana

Ми України до слону
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих прав. Гімн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Чого ми Поляків не можемо любити?

Ненависть не є чеснотою; вона є блудом. Одначе так, як людському серцю є вроджена любов до всего, що йому рідне, близьке, дороге, що йому сприяє, так само вроджена нашому серцю ненависть до того, що нам вороже, що нам шкодить, кривдить нас, готовать нам загибель.

Це, що відчуває одиниця, відчуває громада, загал ціла нація. Від коли існує наша історія, від тоді існує наша кривда з боку Польщі; як далеко сягає наша пам'ять, так далеко сягає і наша до Поляків ворожнеча. Цего годі заперечити і цего нам нічого відрикатися і соромитися.

Коли-б ми бачили, що в чийсь хату закрався сусід, ограбив його, його самого побив, а хату його спалив; і коли-б ми бачили, що покривджений, замість боронитися, ще й цілувався з своїм грабителем і кривдником — то невже ми похвалилиб цего покривдженого? Ні! ми назвалиб його дурнем, слабосильним пездаром.

зайду Мазура, а наших діточок і внуків засуджують на долю наемника і панцизняка. І чи супроти цего ми можемо Поляків любити? Чи можемо ми з ними еднатися, цілуватися, засідати до спільної трапези на гробах наших закогованих братів?

Якби ми це робили, ми булиб не народом, а чередою, погордженою цілим світом отарою; нами бридилисяб усі народи, ми булиб посміховищем цілого світа, »притчею во язиціях«.

Ненависть до сусідів, до Німців, Росіян і Українців була одинадцятою, а може і першою, заповідю польського народу.

Не було польського письменника, Міцкевичом починаючи, а божевільним Сенкевичом кінчаючи, котрий не робивби з ненависти до сусідів своєрідного катехізму. А коли і трафився між Поляками »білий крук«, котрий цеї ненависти в польські серця не впоював так цего письменника, хочби він був не знати яким геніяльним польська суспільність не признавала, цькувала на нього, кидала його в забутте.

Кожний вчитель, кожний польський священник мав для своїх вихованців одну заповідь: не

кайдани на себе сам виковував. І тому такою лютю розгорілися Поляками до Українців, коли вони після розвалу Австрії так само, як Поляки, свою державу взяли будувати, а відтак свою армію проти польського наїздника виставили. І тому польська команда вважала наших жовнів тільки громадою »збунтованого хлопства« і з нашими полоненими стрільцями як з бандитами, як зі збунтованим рабом, поводилися. Мати свою армію вільно було тільки польському »шляхецькому« народови; Українці могли тільки »бандитів«, »кабанів«. І тому польський парох Тернополя кановік, прилюдно з проповідницької проповідував, що у відношенню до Українців треба викинути з серця євангельську заповідь любови; треба бути для гайдамацтва невмолимими катами.

Ось якої »чести« вчили нас і вчать нас ще сьогодні наші відвічні вороги, котрі вже шість віків нами орють! Вони мають сьогодні свою державу, вони називаються культурним народом і панують хвилино над 10 міліонами Українців, над яким міліоном Німців, над Більшовиками, над

гли, ми до сили прийдемо і вороже ярмо зломимо.

Наші наддніпрянські брати, котрі ще три роки тому з кацапами цілувалися і їхніми братами себе вважали, нарешті прозріли і сьогодні з кацапами бій на смерть і життя завели та кацапів на Україні в пень вирізують. Мусимо-ж і ми цєю наукою перенятися, а то не мине десятка років і по нас тільки спомин останеться. Бо наш ворог ласки не знає і милосерде над нами з свого серця давно вже викинув.

І тому на всякі базікання польських газет про згоду і братню любов, у нас повинна бути одна відповідь:

Ми з вами поєднаємось, може навіть обіймемося і вам раз на все охота відпаде до нашої хати за грабуванням ходити. А покищо — зуб за зуб, око за око!

Тільки негодай і ледащо дасть собі видерти свою дідівщину і всіми способами її боронити не буде. А наша дідівщина кривавими жертвами окуплена і міліони голов наших предків і сучасних в її обороні на наших нивах постелилися. І сам наш ворог гордувавби нами і блумивсяб над

рікатися і соромитися. Коли-б ми бачили, що в чийсь хату закрався сусід, ограбив його, його самого побив, а хату його скалив: і коли-б ми бачили, що покривджений, замість боронитися, ще й цілувався з своїм грабителем і кривдником — то невже ми похвалилиб цього покривдженого? Ні! ми назвалиб його дурньом, слабосильним нездарою.

Нашу хату, нашу країну, яку ми справили своїми кістками і полили своєю кровю, в якій спочивають тлінні останки наших прадідів, дідів і батьків, яка нас викормила, Поляки грабують вже цілі віки; вони безчестять гроби наших предків, забирають це, на що ми працювали цілі століття, руйнують наші церкви, школи і читальні, катують наших братів, синів, наших сестер і наших дочок, вигублюють нас тюрмами і тортурями, відбирають нам останній загін і наділюють ним

«білий крук», котрий цей ненависти в польські серця не впоював так цього письменника, хочби він був не знати яким геніальним польська суспільність не признавала, цькувала на нього, кидала його в забутте.

Кожний вчитель, кожний польський священник мав для своїх вихованків одну заповідь — заповідь ненависти, а що найменше погорди до сусіда. І дійшло до цього, що мізерний полатайко, Поляк, дивився на українського інтелігента оком короля, а принаймні шляхтича, ненавидів в ньому того, що не дає себе проковтнути живим, погорджував ним як хамом і бидлом.

Польські вихователі вмовили у своє суспільство пересвідчення, що Українець тільки на це живе щоб Полякови служив, своїм потом його годував, до колін йому кланявся та й Польщу своїми грудьми боронив і визволював,

Ось якої «чести» вчили нас і вчать нас ще сьогодні наші відвічні вороги, котрі вже шість віків нами орюють! Вони мають сьогодні свою державу, вони називаються культурним народом і панують хвилево над 10 мільонами Українців, над яким мільоном Німців, над Білорусинами і Литовцями; а ми мягкосердні, що силу у своїх руках маючи, з нашим невмолимим ворогом в рукавичках поводитися — ми сьогодні в польських тюрмах тисячами виміраємо, ми панські лани собою оремо, ми «хамська», «гайдамацька дич», нам навіть до вільної Парани польських конзулів насилають і з парадом їх вітати приказують.

Ні! крайня пора і нам чогось навчитися! І треба нам вчитися від наших ворогів. Бо лиш тим, чим наші вороги сильними зробилися і нас у своє ярмо запря-

соби видерти свою дідівщину і всіми способами її боронити не буде. А наша дідівщина кривавими жертвами окуплена і мільони голов наших предків і сучасних в її обороні на наших нивах постелилися. І сам наш ворог гордувавби нами і глумивсяб над нами, як би ми цей скарб втрали і до зайдів на нашій землі у найми пішли і своїх дітей в них загнали.

Що може нам дати Україна.

Під цим заголовком принесла «Wiener Allgemeine Zeitung» з дня 10. лютого незвичайну цікаву статтю пера др-а Рудольфа Маргулеса, яку передаємо понизче в цілости:

Україна яка до війни була для більшости з нас лише якимсь мрачним поняттям перший раз появилася на нашій горизонті, коли

ти, пориваючись уперед, і Пріся зрозуміла, що пес найшов слід Микити.

Покинувши з жалем у серці пораненого Пріся пішла за собакою й скоро ввійшла в ліс. Там по дорозі й під деревами лежали побивані поранені люде, а край дороги траплялися перевернуті та поламані вози; добро з котрих було розкидане по землі.

Боско біг хутко й Пріся ледви за ним поспішала. На зустріч їй ішли поранені козаки й дивуючись, що молодниця біжить у бік бойовища, перестерігали, але Пріся поспішалася вперед.

Що далі вона бігла, то постріли вчувалися все голоснійше. Часом попрі Прісю бігли злякані коні без верхівців. Ранених що далі ставало все більше: зпереду почали вчуватися вигукн бойовників, а десь далеко гуркотіли густими вибухами гармати.

Пріся йшла далі. Всякий постріл кликав її вперед, туди, де вона мала надію найти свого чоловіка.

Куди тебе несе, молоднице! — озвався до неї оден поранений у ногу козак, шкандибаючи назустріч. — Хіба нажила ся на світі?

— Чоловіка шукаю!

— Хтож твій чоловік?

— Микита Галаган.

— Не чув про такого. А краще б ти підождала, поки бій скінчиться!

А. Кашенко

22)

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

Через який час вона дійшла до шанців. Там у безладі покидана була всяка зброя й військово знаряддя, але ні вбитих, ні поранених не було. Зрозумівши, що біля шанців бойовища не було, Пріся пішла далі.

Тут Боско, оббігавши понавколо, почув, що вчора по цьому стіну ходили його хазяїни й, махаючи хвостом та нюхаючи землю, побіг уперед; що далі, він біг усе швидче, покинувши Прісю далеко позаду, а через скільки хвилин вона почувала його жалісно виття.

Те виття боліло відбилося в серці молодиці, бо віщувало не добре. Не тямлючи себе, Пріся побігла до собаки й ще здалеку побачила, що та вис над тілом людини, Прісі забило дух і похолело в серці.

— Або батько, або Микита! — подумала вона й, хвитаючись з хвилювання, мов п'яна, бігла до тіла.

Труп, що біля нього вив Боско, був без голови, проте Пріся зразу пізнала батько-

ву постань і одіжу. Біля плеч трупу була велика пляма крові. З жахом в очах Пріся впала навколюшки й припала до батькової руки, але крижаний холд мерця примусив її відкинутись назад, і вона з плачем сіла осторонь батькового тіла, що було покинуте тут серед зеленого поля на поталу звірю й итиці.

Пріся сиділа довго, міркуючи, як би поховати батька, далі ж враз схопилася.

— А другий же як? А може той — лежить десь поранений і стікає кров'ю?

Не тямлючи себе, вона побігла до лісу, звідкіля вчувалися постріли. Побіг за нею, хоч і не зразу, й Боско.

Біля лісу Пріся побачила чимало козаків, що вишукували поранених і односили їх у той бік, де стояв козацький обоз. Трупу біля лісу було ряно. Здебільшого то були Поляки в панцях, що, лежучи серед зеленого поля, поблискували на сонці; траплялися тут і червоні жупани запорожців і білі сорочки селян.

Поміж убитими Поляками чимало було й поранених, і вони в тяжких муках дожидали своєї останньої хвилини, бо козаки збирали по полю тільки своїх, поляки ж лишалися безпорадні.

Росшукуючи по між трупом Микиту, Пріся почувала ледве чутний стогін.

То молодий русьвий польський хорунжий, поранений у шию, звертався до неї з благанням.

Пріся нахилилася до скаліченого й пізнала Бляся, того само що живосилом узяв її з хати до замку. Тепер у важкому панцирі, він не мав сили підвестись і сховавши кровію. По всьому знати було, що пораненому не багато лишилося жити, бо на виду він був уже блідий, уста ж посиніли й запеклися смагом.

З одного погляду на нещасного Прісі стисло серце невпимним жалем. Вся лють її на Поляків, гнобителів рідного краю, й на свого насильника з окрема відлинули кудись далеко, й боліщий жаль до молодого життя, що на її очах борлося з смертю, обхопив серце жінки.

— Води... — простогнав Блясь

У Прісі не було води, але вона побачила в одного збитого при боці пляшечку з вином і, принісши її, підвела нещасному голову й тритулила ту пляшечку до запечених уст його. Блясь проковтнув трошки вина й, глянувши на Прісю вдячними очима, прошепотів:

— Прости мені...

О, вона вже давно простила! З першого погляду на його страшну рану, вона забула все лих, що цей панок їй заподіяв. Тремтячими руками Пріся підмостила під голову Поляка сідло, що ваялося поблизу, й довго не наважувалася покинути людину, якій лишилося життя вже не надовго; але Боско почав гавка-

наші війська заняли сей край, а наше запілля привязувало надмірні надії до сього безмежно багатого шпихліра. Але наслідком невідповідного способу, в який там переводжено реквізиції і цілковитого ограблення краю відступаючими большевицькими військами, всі ті гарні очікування завели нас по більшій часті. Так стала Україна для Австрії лише болючим розчарованнем, про яке ми невдовзі забули і коли у слідуючих роках ми читали про бурі, які потрясли цією країною, ми оставали рівнодушними, немовби Україна стратила для нас все значіння і звертали нашу увагу з тим більшим зацікавленнем на відносини в далекій Росії, якої сирівцями і ринками збуту ми від року дуже цікавимося і з якою ми саме заключили торговельний договір, що повинен уможливити нам безпосередній економічний звязок. Україна одначе остала в непамяти. Се з багато причин є пожаловання гідне, тому що цей край може набути незвичайного для нас значіння. Що правда, ми мусілиб його перед тим пізнати і познайомитися з прямо необмеженими економічними можливостями, які він вже сьогодні представляє. Тут не повинно впроваджувати нас в блуд хвилеве неясне політичне положення на Україні. Чи Україна буде самостійною державою, як се думає переважна більшість знавців сього краю, а передовсім його населення — чи вона скорше або пізніше скине окови большевизму, або остане в тревалій злуці з російською совітською республікою — вона все заховає свій окремий характер і що до людей і що до населення що до господарства і що до психики, буде і далі автономним тілом, яке о ціле небо буде різнитися від Росії.

Могутня територія, що розтягається від Східної Галичини аж по Кавказ і обіймає ціле полудне колишньої Росії, се типовий хліборобський край, славний своїм чорноземом, який мимо невідповід-

ють також до тягнення, а особливо дріб, який наслідком величезного експорту яець становив одно з найліпших джерел доходу українського селянства, і на будуче гратимуть там велику роллю. Які можливості виринають тут для нашої апровізації і постачання сирівця для нашої шкіряної промисловости, над сим зайвим є щирше розводитися.

О много важніші є одначе чисто промислові сирівці. Україна посідає найбогатші поклади манганової руди і найбогатші джерела нафти і земного воску на світі. Хоч методи чищення при добуванню мангану вимагають деякого поліпшення, то вже сьогодні можна сказати, що ся промисловість має перед собою так само велику будучність, як і продукція нафти та воску, котрі то безмежні скарби є занадо відомі, щоби про них більше ще розписуватися.

Найбільше значіння має одначе Україна як край експорту цукру будучности. Вже до війни продукувала вона у своїх близько двіста цукрових заводах менш-більше 1,300.000 кг. цукру, через що Україна стала осередком російської цукрової промисловости. В ніякім краю Європи не засівається так великих просторів цукровим буряком як там, а при раціональнім визисканню землі при помочи штучного навозу і рільничих машин можнаби сю продукцію ще сильно збільшити. Мимо замішання, в яким знаходиться сей край наслідком війни і революції, сю галузь народного господарства старанно там плекають так, що можна сподіватися знова збільшення сильно підупавшої продукції цукру.

Сумнійше мається річ з іншими галузями промисловости, які або цілком ще не розвинені, хоч мають всі умови до цього, як промисл цегольняний, цементовий і шкляний, або взагалі ще не існують. З цього виходить, що Україна приблизно всього потребує, що ми витворюємо і для експорту

незвичайною дешевістю транспорту.

Притім Австрія не мусілаб обмежитися лише до розпосереднього експортера. Її ідеальне положення над Дунаєм і всі модерні улаження, як маґазини, елеватори, знаменита пристань і т. д., які зробили з Відня транзитове торговельне місто першої кляси, дають саме Австрії можливість відіграти роллю посередника між Україною а другими експортуючими краями, тим більше що Відень є також незрівняним фінансовим осередком.

Що та гадка є зовсім можлива до зреалізованя, показує зручна організація, яку недавно створено в Берліні для німецько-української торгівлі. Засновано там великий економічний союз, якого члени заключили вже великі торговельні договори з ряданською Місією. Фінансування сеї інституції переняв однак ельберфельдський економічний банк під гарантією німецького Державного Банку, отжеж найбільшого фінансового інституту Німеччини. Подібну організацію требаби також заснувати в Австрії. Тут отвиряється для наших банків богате поле до діланя, до якого вони тим скорше повинні звернутися позаяк майбутня стабілізація австрійської корони може скоро покласти кінець їх дотеперішнім валютним і девізовим операціям.

Польська господарка.

Кореспондент Агенції „Оріент-Експрес“ пише з Варшави: До війни Польща всіх трьох заборів розвивалася дуже гарно. Тодішне Познанське представляло зразковий примір високої уліборобської культури. Конгресова Польща була вже до війни краєм переважно промисловим з подібною густотою населення як Пруси, а навіть в Галичині Західній мимо політиканства її населення положення економічне було майже бездоганне. Ко-

но більше не працює і ніхто нічого не продукує. Польща має ще нині армію, що числить 600.000 голов. Кожда уряднича посада аж до найнижчої є подвійно або потрійно обсаджена, а жаден урядник не працює.

Промисловість в конгресовій Польщі переважно застановлена. Великі ткацькі фабрики ще дещо працюють, але з причини браку сирівця й вони незабаром стануть, їх продукція виносить всього 10% передвоєнної продукції. Так само мається річ з продукцією вугля в домбровським районі. Вона упала наслідком страйків, лінивства робітників і зужиття машин так далеко, що становить сьогодні ледви чи 30% довоєнної продукції. Трошка краще виглядає продукція нафти, яка виносить близько 50% довоєнної. Алеж і нафта та нафтові продукти творять сьогодні майже одинокий предмет експорту. Натомість продукція дерева майже цілком упала. Причина сього всюди однакова: По перше ніхто в Польщі не хоче працювати, а відтак польський промисловий робітник не є в стані конкурувати з західно-європейським робітником. Давніше та конкуренція була можлива наслідком дешевих платень. Сьогодні коли і в Польщі ціни пішли қольосально в гору, і ся можливість відпала. Добру роботу може виконувати лише добрий робітник, а таких в Польщі нема. Слідуючий примір може се пояснити: В промисловости бавовняній предбачають в Німеччині 2% зіпсованого товару, наслідком невідповідного обслуговування машин, підчас коли в таких-же фабриках в Польщі зіпсований товар доходить до 13%. Видно отжеж, що польський робітник через нерозум і лінивство далеко скорше псує машини як європейський робітник. Нові складові частини треба однак спроваджувати з Німеччини або з Англії, а се з огляду на різницю валют не таке легке. Недавно примусіла одна ткацька фабрика в

лом, яке в цілому несе в собі...

Могутня територія, що розтягається від Східної Галичини аж по Кавказ і обіймає ціле полудне колишньої Росії, се типовий хліборобський край, славний своїм чорноземом, який мимо невідповідних метод управи — український селянин працює ще після системи трьох піль — давала рік-річно найбільше пшеничне жниво по Сполучених Державах. Пшениця була теж все головним предметом експорту на Україні, відтак слідували: жито, ячмінь, овес і гречка.

Не можна очевидно взагалі передбачити як там зросте хліборобська продукція, коли начнуть управляти землю раціональним способом при помочи модерних машин і знарядів, не говорячи вже про застосування новочасного гноєння. Що сказано про збіжжя, можна сказати і про годівлю худоби: незвичайне багатство худоби, якої там ужива-

цілком ще не розвинені, хоч маються всі умови до цього, як промисл цегольняний, цементовий шкляний, або взагалі ще не існують. З цього виходить, що Україна приблизно всього потребує, що ми витворюємо і для експорту приготуємо. Отжеж всі роди залізних товарів і машин, електричні матеріали, продукти хемічні і лікарські. Передовсім однак товари конфекційні у величезній кількості, за які український селянин радо віддасть в обмін свої лишки збіжжя та худоби. При тім Австрія може наслідком свого корисного положення скорше як який інший край виступити на українським торгу без обави конкуренції. Цьому сприяє не лиш її низька валюта, але передовсім її географічна близькість і користна водна сполука по Дунаю, яка веде прямо до українських пристаней на Чорнім Морю і облегчує конкуренцію

промисловим з подібною густотою населення як Пруси, а навіть в Галичині Західній мимо політиканства її населення положення економічне було майже бездоганне. Коли Польща конгресова булаби могла під тими самими щасливими авспіціями далі спокійно розвиватись, то вона з часом напевно булаби перетворилася в економічно здоровий, в собі замкнений організм, який завдяки приналежності до Росії, дешевим платням і суцідству з західною Європою мігби був стати важним членом загально-європейського організму. Тимчасом наступило щось зовсім противного, а для знавців польської господарки і польського характеру не існують ніякі вигляди, щоб цілком знищене польське економічне життя могло знова прийти до себе. Від коли нема твердої руки т. зв. гнобителів, ніхто фактич-

Нові складові частини треба однак спроваджувати з Німеччини або з Англії, а се з огляду на різниці валют не таке легке. Недавно примусила одна ткацька фабрика в Лодзі застановити працю тому, що не мала можности спровадити з Англії нові частини селфакторів. Се лучиться з найтяжчою хворобою Польщі, а то валютою. Коли уступила німецька окупація, польська марка мала рівну вартість з німецькою. З того часу польська марка так сильно впала, що представляє лише малий процент вартости німецької. А що і німецька марка репрезентує лише дрібну частину колишньої марки, то можна собі уявити як нужденною є вартість польської марки. Теоретично можнаби що правда, заключити на основі низької валюти, що Польща подібно як Німеччина може тепер більше

Саме тут гомін і галас у лісі почали стихати. Постріли вчувалися рідше, а згодом й зовсім зникли.

Прися пішла далі. Тут уже труп було так густо, що доводилося переступати через мерців; зелена трава була рясно побризкана й забарвлена кровю.

Нарешті Прися здибала багато козаків що позлазивши з коней, оглядали свою попсовану зброю, подерту одіжю й понівечене тіло. Козаки були ще розпалені бойовищем важко дихали, але радіючи з перемоги над ворогом, гукали славу й ве село гомоніли.

Боско не спинився й тут, а біг ще далі, то обминаючи щільні лави козацького війська, то продираючись паміж окремими люльми й кіньми. Прися слідувала за ним, не зважаючи на великі натовпи війська, що було навколо. Несподівано для себе вона побачила, що йде вже не між козацьким, а польським військом, і те військо на той час не було вже ворожим — Поляки тихо й мовчки зносили свою зброю у великі купи понад шляхом і віддавали її козакам. Далі Прися вийшла до польського обозу й довго йшла понад возами. Минула година й друга, а возам все не було краю, й молодичи над силу вже поспішала за Боском, що випюхуючи слід, біг далі й далі.

Нарешті шлях пішов униз до байраку

і Прися що раз почали траплятися перепони: по обидва боки шляху простяглися рівчакки з перекинутими возами, а самий шлях був так щільно забитий возами з поламаними колесами, покаліченими волами й кіньми та усяким військовим знаряддям, що по ньому не то що проїхати, а навіть пішому продратись було неможливо.

Зазираючи в один великий рівчак, де побиті й понівечені люди, коні, колеса, вози й гармати помішалися в одну купу, Прися з жахом одскочила від нього й побігла за Боском у низ байраку.

XV.

Впавши від шаблі Калиновського, Микита Галаган довго лежав непритомний. Біля нього люди бігали, рубалися, кололи оден одного списами, стогнали й голосили, а він того не чув і не відав. Скільки довелось йому так пролежати, він того не знав, а тільки новий біль привів його до памяти: шалений кінь загубивши свого власника, бігав по байраку й перестрібуючи через Микиту, зачепив підковою його ногу.

Розплющивши очі, Микита побачив над собою захисток з рясного листу дуба, а вище, поміж листям, блакитне небо.

Якесь радісне почуття обхопило істоту Микити: йому здавалося, що він був мер-

твий і знов ожив. Понавколо вже не чув було польської мови, а з усюдів вчувалися рідні, радісні вигуки козаків. Микита хотів підвестись, хотів глянути на те, що робиться навколо, але не спромігся — щось давило його до землі... Хотів гукнути до товаришів, щоб підняли його, бо він живий, але язик його не слухався й неначе задубів.

Нудьга знову здарила серце Микити.

— Невже для того прийшов він до памяти, щоб почувати, коли без поради буде номірати?

У ту мить над козаком з'явилася кудлата пика Боска. Зрадівши, що знайшов хазяїна, вірний пес з радісним скавучінням кинувся його лизати, зазираючи в повні жалю очі козака; побачивши ж, що Микита не піднімає руки, щоб його поглядити й лежить нерухомо, Боско завив на весь байрак.

За хвилину біля чоловіка була й Прися. Зразу вона подумала, що Микита мертвий, але подивившись у його розпаящені очі, зрозуміла, що чоловік живий, та тільки без памяти. З силою дужого козака вона скинула трупа, що лежав у Микити на ногах, і хотіла підвести чоловікову голову, але кров, що запеклася в нього на голові, злякала молоду жінку.

— Микито, голубчику, ти живий! — говорила вона, — обізвися ж!

Микита бачив свою знівечену дружину, дякував Богові за те, що привів її сюди, а проте озватись не мав сили.

Ластівкою підлетіла Прися до козаків, що відбірали в Ляхів зброю й кликнула їх на поміч.

— Люди добрі, ратуйте мого чоловіка! Допоможіть підвести його та дайте води!

Двох літніх козаків пожаліли Прися, взяли в одного з бранців пляшку з водою й пішли за молодичею до дерева, де лежав Микита.

— Ого, козаче! — скрикнув оден з козаків. — Що це ти з покаліченою рукою йшов у бій? Ну й митець!

Оглянувши поранену голову й обережно піддержуючи її, козаки підвели Галагана й подали йому пляшку; проте Микита й тепер не ротавав уста.

— Розведи молодиче йому зуби та поворош пальцями язика, — сказав оден з козаків.

Прися насилу розвела чоловікові зуби й витягла наперед язика, а козаки улили йому в рот трохи води.

Микита довго держав ту воду в роті, але нарешті проковтнув. Йому дали ще трохи води, й після того голос козакові вернувся й він стиха промовив:

— Спасибі!

Прися, не тямлючи себе од щастя почала цілувати свого чоловіка.

— Ти жилимеш, любий мій, житимеш!

експортувати. Але ся можливість відпадає для Польщі, саме тому що там нічого не фабрикують і тому нема нічого експортувати. Прохід по великих польських містах найліпше може се заїлюструвати. Великі торговельні контори, особливо в Лодзі майже всі замкнені. Так само в детальних торговлях не можна позитивно нічого іншого купити, як найнужденніші старі рештки. Іншими словами ціла торговля спочиває. Лише шибери найгіршої сорти роблять дрібні гешефти. Коли одначе нема можливости експорту то відпадає очевидно і імпорт. Докладних чисел про сьогоднішній торговельний білянс я на жаль подати не можу, бо польське правительство тримає їх у великій тайні. Є фактом одначе, що експорт і імпорт — крім воєнного матеріалу — є майже цілком мертвий. Одним словом ціла польська господарка збанкрутувала і нема ніякої можливости, щоби коли небусть могла прийти до себе.

Найновіші вісти.

Італійський універзитет в Падві обходитиме в сім році 700 літню річницю свого заложення. На се торжество мають з'їхатись учені з цілого світа.

В Римі відбулося патріотичне віче, в котрім зажадано прилучення Фіюме до Італії.

Пишуть часописи, що між Ватиканом а Квіріпалом мабуть прийде до згоди.

Сенат французький призначив звиз 25 мільонів франків на перешиненє пошести тифу в середній Європі.

Африканські оселі ведуть борбу дальше проти Аглії.

В Індіях також неспокій. Веюди кричить парід що час вже вирватись з неволі англійської.

В цілій Арменії панує стра...

єці, делегат Уряду почав свій реферат, котрого присутні слухали з великою увагою. Таки поки вдалося йому реферат скінчити, несподівано пустився густий дощ і частина слухачів почала розходитись. Всеж таки, не дивлячися на сю перешкоду, значна частина вібраних вислухала кінцевих слів референта, який мусів обмежитись на сам зазив до підписування позички Національної Оборони і такогж зазиву предсідателя о. Процькова.

Присутні жалували, що не вдалося їм виповнити всеї програми і виявили бажання на повторенне зборів у відповіднійшому часі.

Безпосередно після зборів зложено на руки касієра місцевого комітету п. О. Шеремети кілька сот мільреєсів, будь як позичку, будь як жертви.

Слідуючі збори відбудуться в Антонію Кандідо (дня 24. марта), для осель Лєгру, Порто Унійов, а відтак дня 27. в Круз Машадо.

Намірене на цвѣтень

(Для членів братства Н.С.Х.)

Евхаристійні кружки.

Не оставлю Вас сиротами. Буду з Вами до кінця світа — так сказав Ісус Христос до своїх учеників при полідній тайні вечері. Сказав і що се значить: Я буду з Вами до кінця світа? Чи дійсно Він є з нами? Адже Ісус Христос умер на хресті, воскрес із мертвих, відтак возніс ся на небо.

Правда возніс ся, але як сказав що є з нами до кінця світа, так дійсно і є з нами! Чи знаємо Єго? Чи знаємо тую хатину, де перебуває?

О, як же часто дієся таке, як то кажеся в сьвятім Письмі: Між своїх прийшов, а свої Єго не приймили — між своїми християнами перебуває Ісус Христос, а свої Єго не знають.

Був я десь в церкві на якійсь відправі. Дивлюся, люди швиндаються, крутяться коло престоло, якби нікого не було. Забули ма...

самої земленьки, бо Ісус Христос, то Бог; але що не знаєся добре, що Ісус Христос у Пресвятій Евхаристії в церкві перебуває так само, як колись на світі між своїми учениками, тому й нема для Него не від одних належної пошести, тому тото безпочестне крученєся коло престоло, тому тоті говорення, безпотрібні, тому ті порохи, тоті склади всякого дрантя коло кивота. Чи не правду кажу?

Але то всьо ще невелике діло, найважнійше, чому так мало людей знає свого Ісуса в Пресв. Евхаристії? Як знаємо, остав у Пресв. Евхаристії, щоб бути з нами, щоб так нам помагати, як помагав тим усім нещасним, що жили разом з Ним. Він научав, Він помагав, Він усім був усіх; батьком, матерію, братом, приятелем, дорадником. Тим самим є Він і тепер в Пресв. Евхаристії. Він хоче нас бачити коло Себе. Він чекає на наше слово, а стане нам з помочию. Він навіть живить нас своїм Пресвятим Тілом і напуває своєю Пресвятою Кровю. Який він добрий!

На світі так гірко, ми дійсні сироти без Ісуса. І тому Він сказав: Не оставлю Вас сиротами. О ідім же до Него з усім, ідім до церкви до престоло, до кивота, де Він в Пресвятій Евхаристії перебуває. Закладаймо кружки Евхаристійні Розповідаймо Єму своє горе, свої потреби, а Він порадить, поможе, потішить. Приймаймо Єго й у св. Причастію до свого серця, а Він розігріє его, розвеселить життем Божим. Ми не сироти, ми маємо Ісуса на землі.

Молім же ся в сім місяци, щоб усі люди пізнали Ісуса Христа в Пресвятій Евхаристії, щоб як найбільше членів було в кружках Евхаристійних.

Троцький і його батько.

Берлінський дописуватель «Дейли Експресе» переслав своєму органу цікавий доклад, який по...

»То єуть тяжкі обвинувачування«, — звучала відповідь.

»Чи є в тебе на це докази?«

І знов піднісся старечий голос батька: »Кождий член цієї громади є моїм свідком. Ціла Росія, цілий світ!«

Запанувала мертва тишина. Потім говорив рабін: »Так докази єуть. Щож маю в тім разі зробити!«

Мойсей Бронштайн підніє руку до гори, а прибравши позу старинного пророка, почав повільними словами: »Лейбу Бронштайна належить виключити з громади Жидів. Хай буде проклятий і хай карається зі всіми ворогами Бога, для яких вже нема помилювання ні тут на землі, ні в пеклі ні в небі!«

На це хором відповіли всі зібрані: »Хай буде виключений проклятий і хай карається!«

Тоді виступив перед вівтар инший рабін і виголосив на всі чотири сторони світа: »Чуєш Ізраїлю, чуєш це імя твого ворога!«

Відтак відчитано сім молитов та згашено сім свічок на знак, щоби так згас виключений з пам'яті всіх живих. Потім звернувся рабін в сторону батька: »Мойсею Бронштайне — сказав він — Лейбу Бронштайн ми виключили з громади. Ти однак бажав ще більшої кари. Закон Божий наказує мені тебе поспитати, чи має він бути на віки проклятим?«

Зворушення серед товпи більшало з кожною хвилиною, а очи всіх були звернені в напруженню в сторону нещасного батька, який клякнувши, віддався цілий на час тихим молитвам. З молодечою енергією піднісся він опісля і говорив »Най буде на віки проклятим!«

При тих словах роздалось розпучливе-спазматичне голосіння. Старенька жінка зімліла. Це була мати Троцького.

Стільки подає дописуватель згаданого англійського часопису. Подія сама безумовно дуже трагічна і потрясаюча, Єще більше зискалаби вона на вартости наколиб так той дописувач полав чи...

зв'яз 25 мільйонів фунтів стерлінгів, як же часто це буває, пинене пошести тифу в середній Європі.

Африканські оселі ведуть борбу дальше проти Англії.

В Індях також неспокій. Всюди кричить нарід що час вже вивратись з неволі англійської.

В цілій Арменії панує страшний голод.

3 Бразилії.

В Кашоейрива, в мунісіпію Жагвараїва, повстала велика фабрика паперу.

В стані Сеара панує під сьопору гриппа.

Збори в Марешаль Маллет

Чергові збори з рефератом П. Карманського дня 19. марта в оселі Марешаль Маллет відбулись при співучасті значного числа слухачів, біля церкви. Коли вибрана президія (о. Процьків — голова) заняла місця на підвищеному, до цього приготованому мі-

кажеся в сьвятім Письмі: Між своїх прийшов, а свої Єго не приймили між своїми християнами перебуває Ісус Христос, а свої Єго не знають.

Був я десь в церкві на якійсь відправі. Дивлюся, люди швиндаються, крутяться коло престола, якби нікого не було. Забули мабуть, або може й не знали, що там на престолі у тій малій хатинці, що називається кивот, під видом хліба перебуває Ісус Христос у цілій своїй особі з тілом і душою і божеством. Забули або — як кажу — і не знали, що там у Пресьвятій Євхаристії перебуває той сам і такий сам Ісус Христос, як був і жив на землі через тих 33 літ, бо як не забули були, то чейже не крутилибся так безпочесно коло Єго дому, а все бодай малу яку честь віддалиб були Єму.

Буває, що як чоловік іде коло чоловіка, то пошанує один одного Божим словом, чи добрий день скаже і капелюх здоймить і поклониться — ну, а як би так переходив хто з нас коло самого Ісуса Христа, то що не поклонивбися Єму? Ось у тім ціла річ. Поклонивбися, ще й як; припав би до

Троцький і його батько.

Берлінський дописувач «Дейли Експресс» переслав своєму орґану цікавий доклад, який по часті висвітлює, не всім звісно до тепер особистість Троцького. Ходить ту о усунення Троцького з жидівської релігійної громади, що й сталося на бажання його рідного батька. Згаданий дописувач пише про те ось що:

В малій синагозі місточка Екатеринослава зібрала вся тамоння жидівська громада. Старенький сивобородий, сліпий чоловік, одягнений в кафтан, зблизився по окінченню богослуження до вівтаря і крикнув слабим дрожащим голосом: «Я оскаржую Лейбу Бронштайна (Троцького), члена сеї громади!»

«Задля чого оскаржуєш його?» поспитав рабін.

Батьківський голос дужшав: «Оскаржую його тому, бо він поступив проти закона своїх батьків. Він став ворогом не лише жидів але й цілого людства!»

Старенька жінка зімліла. Це була мати Троцького.

Стільки подає дописувач згаданого англійського часопису. Подія сама безумовно дуже трагічна і потрясаюча, Єще більше вискалаби вона на вартости наколиб так той дописувач подав чи він самий був свідком цієї потрясаючої події в Екатеринославі.

НА ПОЖИЧКУ

НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ

По 50\$ зложили:

Трифон Ганиш, Васил Угрин, Катерина Лопатюк; Іван Сабатович, Василь Грицишин, Антін Шквира, Андрій Дзьоба, Іван Закалюк. Павло Петрів 40\$, Яцко Музика 30\$.

По 20\$: Меланя Хомишин, НН. Іван Любина, Гринько Гладкий, Семен Опацкий, Василь Михайлишин, Семен Кукуруза.

По 10\$: Теодор Бойко, Онофрій Курило, Петро Будник, Михайло Кицула, Петро Бутинець, Михайло Войціх, Юстин Олещук, Семко Стахів, Стефан Ядвіжак.

Доборолась Україна до самого краю...

(Дальше).

Для інформації людям з інших кольоній скажу, що в дійсности люди охотники помагають посадити дещо кукурудзи яка потрібна на удержання коня. За се і свещеник почувався взглядом тих людей до більшої вдячності, а також всюди їздимо тим конем з послугами духовними і ніхто не клопочеть о підводи для нас. За весь час від коли о. П. на кольонії, а се вже 11 літ, не продано з плодів шакра ні на оден мільрейс.

За се п. Куц нічого проти сього не має, щоб люди для него «для учителя» і кукурудзи і фіжову і сазо і пр. носили, щоб складались йому на закупно коня, корови і т. п. Не рівною проте міркою п. Куц всім мірить.

Який безличний у своїх брехнях п. Куц доказує сей факт, що він торочить про мою службу за 100 мільрейсів і вікт. В дійсности

я ані тоді як еще сюда приїхав ані відтак через весь час мойого на тій кольонії пробування, не побирав якої пенсії, бо о. П. від початку нашої спільної праці не трактує мене як «сотрудника», але як рівного собі брата-товариша. Проте не було між нами досі мови про пенсії.

Безсоромно проте являється брехня п. Куца, який лиш мріє про доляри а поза ними і світа не бачить.

Зовсім не «викинуло нас з пам'яті» що запрашав нас п. Куц на науку катехизму до своєї школи, але по перше в Дорізоні вчинив се він тоді, коли нарід спізнавшись на нім не післав вже дітей а подруге нерозум бувби, щоб ми користали з сего його запрошення і навчали там дітей шанувати се, на що перед хвилиною казав їм шквати «пан учитель».

В Бразилії в урядових школах подася наука релігії все, коли місцевий свещеник повідомить про се дотичного директора. По скінченню приписаних годин на науку, може все відбуватись на-

ка релігії. Так роблять між іншими і свещеники в Порто Унійов.

Вигідно дуже за всяку «бідку» винувати о. П. Чи звине який Українець свій інтерес, чи перенесєсь де инде; чи де не іде школа, чи згорить чи завалиться всему винен не хто инший (цісля гадки і льогіки п. Куца) лиш о. П. А хтож винен що в тім самім часі звинули свої інтереса кількох Поляків і Сирійців так в Маллет як і в Дорізоні і в Вера Гварані? а хто винен що звинули інтереса Українці як: Мазепа, Хома, Частернак, Валігура, Грушка, Матиський і інші? Чи також о. П.?

Дуже також вигідно п. Куц всякого що йому не на руку, назве Ляхом чи лядського виховання; чи знав може п. Куц мойого батька або діда, що примандрував з України в Галичину, коли то цар московський Українців за католицизм сікти приказував? А може знав тих Ляхів що виховали о. П. Дивний собі чоловік, а який Українець і патріот?! Коли скінчав свою кар'єру в

Дорізоні, пробував щастя зробити масток на лапанню гадюк. В пошукуваню за ними трусив корчі кругом Понта Гроссе; та се нічого, а річ в тім, що тоді познакомився п. Куц з Ляхами в Понта Гроссі та про нас Українців-Галичан висказувався ось як (прим. перед п. «Казімежом»): «Ці Галичане, де якесь звиродніле племя, найлучшеб щоб їх вибито до ноги!» Гарний патріотизм?! Гідний Троцького, Леніна а і Петлюри!

(Далі буде).

На українські сироти в Галичині

Андрій Польняк 2\$ — на весілію у В. Мельника 4\$ — НН. 2\$ — Дзьобина 5\$ — Мамян 5\$ — Яків Музика 5\$ — В. Войтович 20\$ — Йосафат Кучмій 2\$ — Павло Кучмій 2\$ — Ів. Мазурик 5\$, І. Цікавець 3\$. Разом: 55\$000

З попередного 285\$600
Загальна сума 340\$600

Кривава книга

48)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

Щоби мати схильне для себе оруддя, явби їм йшло на руку при цих безправних ревізіціях і рабунках, та щоби взагалі могли робити в громаді, що їм захочеться, поусували Поляки, або українських перевертнів. Буває навіть і таке, що установлюють в громаді війтом Поляка з другої громади, хоча у дотичнім селі нема ні одного Поляка. Моральна вартість такого Поляка не грає у них жадної ролі. І так прим. для громади Смільна (повіт Дрогобич), настановили польські власти війтом Поляка з Бистриці, чоловіка, караного кільканайцять разів за крадіж і різні погані малверзації. Він обнявши свій уряд зараз зарядив на власну руку ревізіцію полотна, з кожної хати по 3 метри. Жандалмерія помагала йому очевидно в цім. Полотно остало по більшій частині таки в руках війта!

З поміж безчисленних випадків ярких надужити і рабунків подаємо тут лише деякі, які дійшли до нашого відома, а які дають нам ілюстрацію способу знущання над українським населенням Східної Галичини:

1. В БАБИНІ (повіт Самбір), зрабували польські жовнярі парохви о. Петрикови і селянам все майно: гроші, коні, корови, свині, курки, гуси, збіжжя, муку, убрання, білля і т. п. Хату селянина Кузьбиди підпалили. Федя Товарицького побили, витягнули за ноги на дорогу й били прикладами крісів так, що смертельно захворів. В учительки вирабували все майно.

2. У ВОДНИКАХ (повіт Бібрка), зрабували польські легіоністи дня 5. червня 1916 у Франка Павурського скриню і забрали 5289 к. (Свідок В. Ш.)

4. В ДРОГОВИЧІ обрабували польські легіоністи склад «Народної Торговлі» і це саме зробили зі складами цього товариства в Самборі, Перемишлі і т. д. В Дрогобичі забрали все, а чого забрати не могли, спалили. Також обрабували «Народний Дім».

5. В ЗАВОЛОТІЦЬКУ

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП Костя Одрецького В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстарших склепів в цілїм муніципїю Іраті.

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — фазенда; залізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЗНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Капелюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Konstantino Odrecky.
Antonio Rebouças — Paraná.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на лічєно і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найкращих до найдешевших: касеміри, чисто вовняні паль, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломані, нитки до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шаурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фарб, свічки стєаринові, а подостатком муки найліпших марок, сози меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, цукор, кава, мука, сіль, перець, нафту.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: «СВІЙ ДО СВОГО!»

З глибоким поважанєм

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах війскових, а рад-би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекі-рементами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: «Свій до свого з всіми потребами!»

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і в подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслу-гу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші цю одутка хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольній Іраті.

В. Кун і Син. Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капелюшних, купую венжі пронувта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira Paraná

Теодора Шнира

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

посідає на складі все, що входить в т. з. Secos e Molhados а іменно: різнородної якості полотна, фазенти і армарінюс, хустки, коци, капелюхи, касеміри, готові убраня, начиня кухоні, рільничі знаряди, всілякі обувя так для муштин як для женщин, різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таной, але міцної мов оковита, горілки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто пам'ятайте на клич: «Свій до свого!» Тому не оминайте свого котрий не раз з Вами ділив добре і зле і не в однім помагав.

ALFREDO SCHENKEL
col. Antonio Olymto. Estação de Canicete

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІУ

купує насіне лєну і конопель, як також прядиво льяне і конопельне. Одно кільо насіня є лєну платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кільо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider
Portão

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

бували павурського при-
вня 1616 у Франка Павурського
ню і забрали 5289 к. (Свідок В. Ш.)
4. В ДРОГОВИЧІ обрабували польські
легіоністи склад «Народної Торговлі» і
не саме зробили зі складами цього това-
рства в Самборі, Перемишлі і т. д. В
Дрогобичі забрали все, а чого забрали
не могли, спалили. Також обрабували
«Народний Дім».

5. В ЗАБОЛОТЦЯХ (повіт Броди),
обрабували польські війська дня 23. чер-
вня 1919 о. Сухаровського (якого опи-
сля замордували), забираючи йому кіль-
канайцять тисяч корон готівки й все,
що лише ділося із його майна і госпо-
дарства забрали. (Свідки К. Г. і К.)

6. Під ЗОЛОЧЕВОМ зрабували поль-
ські війська від українських полонених,
а то від 10 стрільців все, що лише во-
ни мали при собі. Із замордованого ук-
раїнського отамана Ляера здерли одягу
і зрабували всі його гроші і все, що мав
при собі.

7. У о. Василя ДУБЦЬКОГО в Бе-
режанах зрабували польські жовнярі срі-
бло вартости 15.000 к. (Свідок Г. Б.)

8. В КОПИЧИНЦЯХ посягали поль-
ські легіоністи з III. бригади з полоне-
них 29 стрільців убрання та забрали
ім всі гроші. (Свідок Т. С.) Там обрабу-
вали вони також магазини «Сільського
Господара» вартости 181.134 к., Спіл-
ку «Поділля» вартости 382.720 к., «На-
родний Дім» з його цілим урядженням
вартости 1.000.000 к., бібліотеку і уря-
дження української приватної гімназії
вартости 25.260 к., громадську касу в
Оришківцях на квоту 14.000 к. Надто
трьох польських офіцерів із відділу Аб-
рагама зрабувало там 208 міхів цукру
з магазинів товариства «3 ода» і «На-
родного Дому», вартости разом около пів
міліона корон і тютюн вартости 300.000
корон.

(Далі буде).

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Засим маєте гадку іти в процес, або до суду
то вступити, та порадьтеся п. В. Лопатюка,
Всякі записи, розписи, реєстремента, щоб они
були добрі, мусять бути добре зроблені. Зро-
бити може найлучше, лиш свій чоловік.
Тому ідіть, предложіть своєю українською
мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре,
і тай таю.

Dr. ROMULO CARDILLO

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мужин і женщин так внут-
рішні як і зовнішні. Приймає недужих від
8—11 год. рано і від 2—5 по полудні.

Мешкає при улиці Dr. Vicente Ma-
chado.

нитки до шиття, ванілі,
біт, зимові швалі, перфуми, перфумова-
не мило, скло, начиня кухонне, залізо,
машини до шиття, порох, прит, фугети,
славна паста «фаворита», шнурівки,
книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до
фр. рб. свічки стеаринові, а подостат-
ком муки найліпших марок, соли ме-
леної, грубої і рефінованої столової,
нафта, тютюн, риж, цукор, фарина ку-
курувяна і мандькова, фасоля, кава
палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і
інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis Paraná

BEVAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

Atlantica Lusitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург-
го, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білий, Вода Столова, Желжі-
бре; ГАЗОНИ: з Цитрини, Абакапі, Ма-
лин, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насінє ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. М. Козловського.

усе, що йому потрібне до ужитку до
машного і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукти
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополи і кольній Іраті.

Пишіть:
Theodor Schneider
Portão

Або через посередництво Григорія Та-
дри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого
склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados,
залізя, начиня кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

Одинока українська фабрика цукорків ІВАНА КУТНОГО

CURITYVA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої
форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она
існує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і
голосітьєся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начиня,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de João Kutchma

Rua Viduconde e Nacar — União da Victoria — Paraná.